

Centrum kognitivní edukace o.s.

Z P R A V O D A J

ČÍSLO 1/2020

Redakce: Taťána Khýrová, Irena Marušincová
el. kontakt: zpravodaj-cogito@seznam.cz, irena.marusincova@email.cz;
www.centrum-cogito.cz

Kvalita života *všech* jedinců může být smysluplně zvýšena využitím zkušeností zprostředkovaného učení a systematickým používáním *nástrojů* modifikovatelnosti. (R.Feuerstein)

=====

OBSAH:

SLOVO ÚVODEM (<i>Irena Marušincová</i>).....	2
VZPOMÍNKA NA PROF. PETRA POKORNÉHO	3
OHLÉDNUTNÍ ZA VIII. MEZINÁRODNÍ KONFERENCÍ COGITO 2019	3
Dny otevřených dveří ve škole Otevřmysl v Třebíči (<i>Jaromír Havlík, Strakonice</i>)	4
Otevřmysl (<i>Marcela Smolárová</i>)	5
Setkání s profesorem Romanem Gouzmanem (<i>Mgr. Zdeňka Ferbasová</i>)	5
VALNÁ HROMADA COGITO (<i>Irena Marušincová</i>)	6
ICELP	
Cesta do Jeruzaléma (<i>Vendula Jašková</i>)	7
KURZY A SEMINÁŘE V ROCE 2020	8
ANOTACE KNIH O FEUERSTEINOVĚ METODĚ (<i>Irena Marušincová</i>)	
The Mediated Learning Experience in Action (Zkušenost zprostředkovaného učení v akci), <i>Rachel Rosen with Louis H. Falik, Xlibris 2019</i>	9
Changing Destinies (Jak měnil osudy), <i>Louis H. Falik, Xlibris, 2019</i>	11

SLOVO ÚVODEM

„Musíte mít potřebu něco změnit. Pokud takovou potřebu máte, věříte, že změna je možná. Tato víra vás vede k hledání způsobů, jak změny dosáhnout a nenechá vás v klidu, dokud ten správný způsob nenajdete. Vynaložíte-li dostatek energie a úsilí, zjistíte, že způsoby, jak změny dosáhnout, existují. Jakmile změny dosáhnete, začnete přesvědčovat ostatní, aby vás následovali, a tak nakonec začnete měnit očekávání a systémy v mnohem širším měřítku.“ (prof. Reuven Feuerstein)¹

Nové číslo Zpravodaje přináší jednak ohlédnutí za loňským rokem v Cogitu, jednak výhled do roku nového, který je další příležitostí k hledání způsobů jak dosahovat smysluplných změn týkajících se nejen osobních životů našich žáků, ale třeba i zaběhlých systémů, stereotypů a pohledů na vzdělávání.

Na následujících stránkách chceme především věnovat vzpomínku nedávno zesnulému prof. Petru Pokornému, manželů paní doc. Věry Pokorné. Poté si připomeneme naši VIII. mezinárodní konferenci, která se uskutečnila v listopadu v Třebíči. Dále aspoň v představách vyrazíme s naší trenérkou Vendulou Jaškovou do Izraele na seminář věnovaný FIE a autismu. Nechybí ani aktuální nabídka kurzů a seminářů, které jsou pro všechny zájemce na letošní rok připraveny, a rovněž vám představím dvě nejnovější knihy věnované FIE.

Chtěla bych na tomto místě moc poděkovat všem přispěvatelům, kteří byli ochotni podělit se o své myšlenky a postřehy.

Přeji inspirativní čtení.

Irena Marušincová

---

1 Citát z knihy „Changing Destinies“ od prof. Louise H. Falika. Více o knize se dočtete ve Zpravodaji.

VZPOMÍNKA NA PROF. PETRA POKORNÉHO

V sobotu 18. ledna 2020 zemřel po krátké nemoci, obklopen dětmi a vnoučaty, **prof. Petr Pokorný**. Byl evangelickým farářem a profesorem novozákonní teologie, kterou vyučoval na pražské Evangelické teologické fakultě již od 60. let 20. století. Kromě biblistiky byl světově uznávaným badatelem i v oblasti filologie a filosofie.

V roce 1961 se oženil s Věrou Pokornou, později docentkou psychologie. Vzhledem k povolání svého manžela nemohla Věra Pokorná pokračovat v akademické práci, kterou započala na Pedagogické fakultě na začátku 70. let. Svého muže ale v jeho práci s radostí podporovala. Když byla po roce 1989 rehabilitována a začala znovu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy učit, měla naopak velkou podporu ve svém muži ona. Na zahraniční studijní pobyty (USA, Německo) začali manželé Pokorní jezdit společně a Věra tak mohla získávat nové podněty pro své studium specifických vývojových poruch učení, které ji přivedlo až k metodě Feuersteinova instrumentálního obohacování. Tuto metodu následně přinesla do České republiky.

Metoda byla obohacením pro celou rodinu, Petr Pokorný měl spolu se svou ženou radost z velkého zájmu rodičů, pedagogů, psychologů o nový způsob práce s dětmi. Pokorní celý život sdíleli své profesní zájmy, a to jejich práci tříbilo. Když Věra Pokorná začala organizovat „feuersteinovské“ konference s mezinárodní účastí, Petr Pokorný na ně často přijel také.

Smrt manželky byla pro Petra Pokorného velkou ztrátou, často mluvil o tom, že jeho život je hezký, plný, ale smutný. Věříme, že se nyní manželé Věra a Petr Pokorných znovu setkali tváří v tvář a možná si znovu povídají o novozákonní teologii či metodě Reuvena Feuersteina.

Marie Ortová

OHLÉDNUTNÍ ZA VIII. MEZINÁRODNÍ KONFERENCÍ COGITO 2019

---

8. - 9. 11. 2019 proběhla VIII. mezinárodní konference Cogita, kterou tentokrát hostilo krásné historické město Třebíč, a v něm konkrétně pro nás všechny svou náruč otevřela základní škola Otevřmysl.

Hlavním zahraničním hostem konference byl prof. Roman Gouzman, který zúčastněným představil taktilní verzi Feuersteinovy metody. Jeho přednáška doprovázená praktickými ukázkami byla doslova strhující a v mnoha účastnících zanechala touhu mít taktilní instrumenty také k dispozici a moci s nimi pracovat. Za Cogito mohu přislíbit, že v co nejrychlejší možné době necháme vyškolit minimálně jednu trenérku, abychom taktilní verzi metody dostali i k nám do České republiky.

Neméně zajímavé byly i odpolední sekce, které nabídly vhled do práce a praxe mnoha našich odborníků.

Obrovským zážitkem bylo jistě i nahlédnutí do výuky v Otevřmysli.

Všem organizátorům, lektorům a přednášejícím i účastníkům patří velký dík a uznání za skvělou atmosféru, v níž se celá konference nesla. Věřím, že každý odjížděl obohacen o nové myšlenky a nápady, naplněn novou dávkou energie do své práce a s uspokojivým pocitem, že tu máme společenství, které nabízí podporu a prostor ke sdílení toho dobrého i toho, se třeba nedaří.

A jak konferenci vnímali někteří z účastníků? Zde aspoň tři příspěvky, za které mnohokrát děkuji.

Dny otevřených dveří ve škole Otevřmysl v Třebíči

Konference Cogito jsou pro mne svátkem inspirace a setkávání. VIII. konference v Třebíči v listopadu 2019 byla navíc spojena s možností navštívit Základní školu Otevřmysl, jejíž vyučování je postaveno na základech Zkušenosti zprostředkovaného učení - FIE. Příležitost poznat život této školy zblízka jsem velmi rád využil.

Přestože jsem zvyklý chodit na náslechy do škol a přestože jsem věděl, že škola Otevřmysl patří k těm, které jsou otevřené světu kolem, měl jsem zpočátku trochu obavy, abych tu nepůsobil rušivě. Pokud je škola příliš průchozí, může to narušit základní pocit bezpečí být mezi svými. Proto bylo dobré, že jsem mohl být součástí všeho dění, nejen přihlížejícím.

Při psaní těchto řádků se přistihuji, že se mi dojmy ze školy vybavují v termínech instrumentálního obohacování, konkrétně osvojování pojmů. První mi naskakuje pojem *prostředí*.

Škola i třídy jsou pěkně vyzdobené a je vidět, že obrázky a výrobky tu nejsou jen pro okrasu, ale že vše souvisí s tím, co se děti učí. Je tu hodně knihovniček s encyklopediemi, tematickými knihami a materiály, jejichž výběr vznikl tím, že se s nimi opravdu pracuje, jsou k dispozici a v pravém slova smyslu při ruce.

Nejde jen o věci. Co je zdejší prostředí, jsem si uvědomil, když jsem procházel školou. Na schodišti si několik dětí rozložilo pracovní listy a řešilo úkol. Další skupinka byla na sedačce, další u stolku ve vstupní hale. Nikdo nikomu nepřekážel, každý si mohl najít svůj klidný koutek v pracovním ruchu a školou bylo možné volně plynout, podle potřeby komunikovat....

Protože jsme vzájemně jeden druhému prostředím, mohl jsem takto vnímat i děti a učitele. Děti aktivní, učitelé k dispozici, aby se učení dostávalo do pohybu.

Práce je další pojem, který jsem si vybavil, když jsem viděl, jak všichni na něčem společně pracují. Látka se jim vyvíjela pod rukama. Při vytváření přehledů a tabulek (např. v gramatice) děti objevovaly i různá neobvyklá slova, ale látka se tím nekomplikovala – samy postupně rozlišovaly, co a z jakého hlediska je podstatné.

Aby to nevypadalo jako idyla – v průběhu dne se řešily běžné problémy jako na každé škole. Bylo patrné, jak udržet v chodu vlastní aktivitu dětí a neuspěchat to, k čemu samy docházejí, je velmi náročné zvláště ve chvílích, kdy pozornost ochabuje nebo je odváděna vedlejšími podněty. Ve třídách jsou spolu děti s nejrůznějšími vzdělávacími potřebami a je vidět, že Otevřmysl je škola v pravém slova smyslu *inkluzivní*. Trpělivá komunikace paní učitelky a paní asistentky s autistickým chlapcem a jeho naladění na činnost nebo práce s hyperaktivním chlapcem tak, aby nevypadal z dění ve škole, vytvářely dojem přirozené každodennosti a zasluhují obdiv.

Zbývají drobné postřehy, které ale možná charakterizují moje dojmy nejlépe.

Při společném sezení v kruhu se třída radila s hyperaktivním chlapcem, co by mu mohlo pomoci splnit úkol. Po vyslechnutí všech nápadů se paní učitelka zeptala dětí, zda by mu dali takovou šanci. Jeho spolužák, pro kterého je zvládnutí učiva zvláště náročné, spontánně vyhrkl: „Já bych mu dal dvě šance!“ Dobře pochopil situaci a zareagoval ze všech dětí nejcitlivěji.

V době, kdy jsem čekal na chodbě, se na druhém konci chodby sešly k rozhovoru dvě paní učitelky – obě se na chvíli uvolnily z hodiny, aby si mohly sdělit něco důležitého, čeho si v průběhu vyučování všimly. Nechtěl jsem poslouchat hovor, který mi nebyl určen a zaměřil jsem se jen na to, jak se spolu bavily – intenzivně, věcně, s plným zaujetím v kratičkém čase si sdělit co nejvíc. Tento rozhovor by mohl sloužit za příklad, kdybychom chtěli definovat, co je opakem rutiny.

Na konci návštěvy jsem si sedl ve škole ke stolku s archem papíru připraveným pro reflexe návštěvníků a napsal jsem: Moc děkuji všem, učitelům i dětem, za čas, který jsem mohl strávit ve vaší škole. Velmi mne zapůsobila dobrá přátelská atmosféra, kterou všichni dohromady vytváříte. Hodně jsem se u vás naučil – hlavně o tom, že učit se je radost, že se dá o všem komunikovat a že je možné se naučit cokoli. Přejí vám, abyste co nejčastěji mohli mít stejně dobrý pocit, jaký jsem měl při návštěvě u vás.

Nyní jsem rád, že mohu toto poděkování Vendule Jaškové, všem jejím kolegyním a žákům zveřejnit i zde.

Jaromír Havlík, Strakonice

Otevřmysl

Za největší prínos pokladám možnosť stretnúť sa, besedovať v užšom kruhu s pánom profesorom. Taktiež možnosť byť priamo v škole, ktorá celá dýcha filozofiou pána profesora Feuerestenia, úžasný prístup pedagógov k žiakom, u detí radosť z učenia, z pobytu v škole, ktorú je v bežných školách ťažko vidieť. Som pedagóg, navštevujem viaceré školy, komunikujem s pedagógmi rôznych škôl, ale s takýmto niečim sa v bežnej praxi človek stretáva zriedka. Podobnú atmosféru som zažila v škole pre mimoriadne nadané deti, kde postupujú špecifickým programom APROGEN, ktorý taktiež dáva veľký dôraz na prístup pedagóga a sprostredkovanie informácií a veľkej dôvere v žiaka. V takýchto školách sa chcú žiaci sami učiť, myslieť, premýšľať, tvoriť. Myslím si, že do takejto školy chcú dávať rodičia svoje deti. Nie do takej, kde deti chodia lebo musia, kde sa stretávajú s neustálym hodnotením za chyby, často potom učenie považujú za trápenie, trest a nie radosť, a to je veľká škoda.

Dúfam, že šírením metódy FIE umožníme viacerým deťom pocítiť, že učenie nemusí byť trápenie, ale dokonca nás môže tešiť.

Marcela Smolárová

Setkání s profesorem Romanem Gouzmanem

V rámci VIII. mezinárodní konference Cogita 8. 11. 2019 v Třebíči se uskutečnilo setkání jeho členů s prof. Romanem Gouzmanem, profesorem Feuersteinova institutu v Izraeli a otcem taktilně kinestetických instrumentů. Na setkání jsem se velmi těšila, jelikož jsem měsíc před konferencí dokončila kurz FIE Basic 2, kde jsem se setkala s instrumentem „3 zdroje učení“, který taktéž využívá taktilní vnímání.

Na absolvovaném kurzu mě instrument založený na hmatovém vnímání (jako jedním zdrojem učení) zaujal. Pracovat s ním v roli žáka nebylo vůbec jednoduché a potřebovala jsem k tomu přesně tu dovednost, kterou u svých žáků velmi obtížně buduju, a tou je zaměření pozornosti. Práce hmatem nejde snadno

odbyt, člověk s ním není zvyklý pracovat místo zraku. Poznávání je třeba věnovat více času a vyžaduje tedy i delší dobu soustředění. Na základě zkušenosti „být žákem“, jsem si vybavila klienty ze své praxe i děti s ADHD v mé třídě, se kterými zkusím takto pracovat. Děti nebudou moci rychle a nesystematicky zkouknout obrázek a říci první věc, která je napadne. Aby došly k výsledku, budou muset pracovat déle a zaměřovat tak i déle pozornost. O tom, jak při využívání tohoto instrumentu budeme rozvíjet verbalizaci, dělat zpětnou vazbu a pracovat s chybou, ani nepíšu (to děláme ostatně i v jiných instrumentech).

Jestliže mě na kurzu instrument využívající hmat nadchl, setkání s prof. Gouzmanem mi doslova vyrazilo dech. Setkání se konalo v příjemné atmosféře třídy, profesor seděl s námi v kruhu a myslím, že všechny oslovil svým přátelským a skromným přístupem. Jeho přednáška byla interaktivní, opět jsme pracovali s hmatem. Opět jsem si uvědomila, jak se člověk okrádá, když používá jenom zrak, co všechno mu unikne. Měli jsme možnost prohlédnout si a osahat taktilní instrumenty, které byly původně určeny nevidomým. Jednoduché obrázky byly do papíru vytlačeny a „četly“ se hmatem. Oceňuji, že obrázky musí být přesné a výstižné, nesmí obsahovat hodně ani málo detailů. Pozornost je zaměřena přesně na to, co je důležité a je podstatou věci na obrázku. Jednotlivé komponenty obrázku jsou v nějakém vztahu a ten je jasně čitelný. Přesně toto potřebuji při práci s dětmi s poruchou pozornosti – odstranit zbytečnosti a pracovat s podstatnými informacemi a jejich vztahy. Takže kromě cíleného zaměření pozornosti pomocí hmatu mohu pracovat s promyšleným systémem informací a z devíti taktilních instrumentů vybrat ten, který bude pro klienta nejvhodnější.

S Feuersteinovou metodou pracuji pět let jak ve škole, tak v soukromé praxi. Dva roky trvalo, než si „sedl“ první kurz a rozhodla jsem se pokračovat dál. Protože pracuji s malými dětmi, absolvovala jsem se kurz Basic I a na základě toho jsem hned byla rozhodnutá, že s tímto a takto chci pracovat dál. Letos jsem dodělala kurz Basic 2 a nepřestává mě překvapovat propracovanost metody. Taktilní instrumenty mi to jen potvrdily. Děkuji Centru Cogito za všechno jeho práci a inspiraci.

Mgr. Zdeňka Ferbasová, www.vsemismysly.eu

**LETOŠNÍ KONFERENCE SE USKUTEČNÍ 11. - 12. 11. S NEJVĚTŠÍ
PRAVDĚPODOBNOSTÍ OPĚT V TŘEBÍČI. POZVÁNÍ PŘIJAL DR. RAFAEL S.
FEUERSTEIN, SYN PROF. REUVENA FEUERSTEINA.**

VALNÁ HROMADA COGITA

---

8. 11. 2019 proběhla Valná hromada Cogita, na níž jsme kromě zhodnocení práce za uplynulý rok nastínili určité chystané změny týkající se chodu Cogita, jejichž hlavním cílem je jednak vytvořit zázemí a větší podporu aktivních lektorů Cogita, jednak zkvalitnění a zefektivnění práce Cogita. Jedním z konkrétních výstupů je v tuto chvíli uvedení do funkce nové administrativní pracovnice, kterou se z vlastní iniciativy stala paní Ida Jindrová. Paní Jindrová je od Nového roku člověkem, který má v Cogitu na starosti především komunikaci se zájemci o kurzy a koordinaci realizace kurzů. Ráda bych jí na tomto místě poděkovala za ochotu ne úplně jednoduchého úkolu se zhostit a popřála jí z této práce radost a naplnění.

O dalších změnách budou všichni členové Cogita včas informováni.

Irena Marušincová

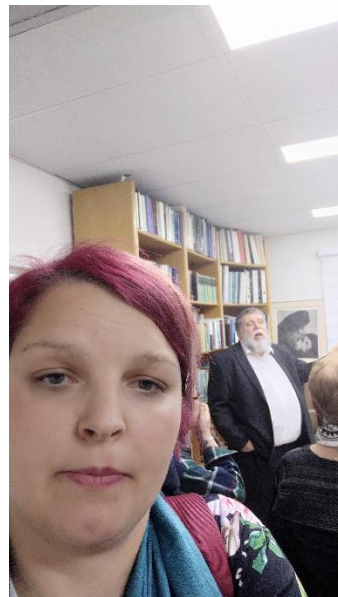
ICELP

Cesta do Jeruzaléma

Vendula Jašková

V lednu je krásný čas na cestování a vzdělávání. Feuersteinův institut v Jeruzalémě letos poprvé nabídl seminář, který se týkal nové knihy a poznatků týkajících se lidí s poruchou autistického spektra. Kniha nese název Feuerstein on Autism. Když na podzim přišla nabídka, neváhala jsem a přihlásila jsem se. Zajímalo mne, jak to v Institutu vypadá, jaký tam vládne duch, jak oni v ICELP pracují s lidmi s PAS. Stačilo si tedy koupit letenku, objednat ubytování a vyrazit.

Využila jsem této možnosti a prošla se starým historickým Jeruzalémem, ve kterém se pohybují lidé z celého světa, kteří vyznávají různá náboženství, mluví jinými jazyky, ale v tomto městě to bylo tak v klidu a míru. Na každém kroku je cítit tu historii a to, že společně patříme do jednoho pokolení a to do lidstva bez rozdílů.

Seminář začínal v neděli a trval do úterý, každý den byl nabyt zajímavými přednáškami, které nám prezentovali odborníci z Institutu. Všichni zde pracovali již v době, kdy prof. Feuerstein byl ještě živ a zdrav, takže se učili své zprostředkování od mistra zprostředkovatele. V knize a na seminářích nám zprostředkovali své zkušenosti z práce za posledních 30 let. Bylo velice zajímavé poslouchat poznatky a ty porovnávat s tím, jak my u nás ve škole pracujeme s chlapcem s PAS. A jak předáváme teorii a principy dalším, kteří s metodou pracují. Došla jsem k závěru, že v našem centru Cogito respektujeme a následujeme odkaz R. Feuersteina, a že se snažíme pokračovat v jeho duchu a myšlenkách tak, jak si to on asi představoval, což mne velice potěšilo. Na semináři byli lidé ze 13 zemí světa, na těchto setkáních je vždy osvěžující a naplňující, že všichni věříme v tuto metodu, v její použitelnost a modifikovatelnost ostatních napříč všemi kontinenty.

V pondělí proběhl i křest knihy od prof. Falika – životopis Reuvena Feuersteina

Zazněly zde myšlenky jako:

- Není to žádné kouzlo, co v Institutu děláme, je to jenom těžká práce a víra ve změnu.
- Musíme být na klienty nároční a připravovat je na život, který je mimo Institut a ten není lehký. Vše v něm nebude tak, jak si myslíme.

- Z výzkumu, které na Institutu dělali, jsme zjistili, že nejvýznamnější parametr MLE pro SCM je přesah. To znamená, to že víme, proč něco děláme a kde to použijeme, je velice kritický moment pro změnu jedince.
- Je výhodné, když s klientem pracují odborníci, aby spolu komunikovali a sdíleli si jakékoli změny u klientů.
- V Institutu se týmy odborníků setkávají pravidelně jednou týdně, kdy si sdílí své posuny a poznatky.
- Za každým dítětem, které se změní a posune, jsou rodiče, kteří to nevzdávají a vytrvají.
- To, zda bude dítě úspěšné, je na zprostředkovatelích, zda najdou cestu, jak s ním pracovat.
- Je důležité u klientů hledat tzv. ostrovy normálnosti – což je to, co je funkční a od těchto ostrovů rozvíjet ostatní dovednosti, schopnosti a znalosti.

Bylo úžasné vidět všechny odborníky, kteří svůj život zasvětili práci v Institutu a dělají změny možnými. Navzájem si sdílejí svoje postupy a víru ve změnu.

KURZY A SEMINÁŘE V ROCE 2020

Nabídku kurzů a seminářů neustále aktualizujeme ve snaze co nejlépe vyhovět poptávce. Přehled kurzů včetně online přihlášek je k dispozici na našich webových stránkách: <http://www.cogito-centrum.cz/>.

Kurzy FIE standard:

- FIE I**   5. -16. 10. 2020, místo konání Praha
FIE II   13. – 24. 4. 2020, místo konání Praha
                       20. – 30. 8. 2020, místo konání České Budějovice

FIE III   V tuto chvíli je možno využít nabídky ATC Instrumentálního obohacování Reuvena Feuersteina při Katedře psychologie PF Karlovy univerzity, které vypsal kurz na následující termín:
 7. - 9. 2., 7. - 8. 3., 27. - 29. 3. a 18. - 19. 4. 2020
 Přihláška je k dispozici [zde](#), bližší informace ke kurzu [zde](#).

Kurzy FIE základní:

- FIE základní I** 16. – 27. 3. 2020, místo konání Praha
                       8. -18. 6. 2020, místo konání České Budějovice
                       16. -27. 11. 2020, místo konání Praha

FIE zákl. modul B - 8.- 9. 8. 2020, 12. - 13. 9. 2020, 24. - 25. 10. 2020, 7. - 8. 11. 2020, Ostrava

- FIE základní II** 11. - 22. 5. 2020, místo konání Praha
                       23. 7. – 2. 8. 2020, místo konání České Budějovice

Kurzy Zkušenosti zprostředkovaného učení:

5. – 6. 6. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, Č. Budějovice
23. - 24. 8. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, Praha
17. - 18. 10. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, Č. Budějovice

Kurzy Deficity dílčích funkcí v kognitivním pojetí:

22. – 23. 2. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, České Budějovice

14. – 15. 3. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, Praha

21. – 22. 8. 2020 + supervize dle domluvy na kurzu, Praha

Semináře z cyklu Zkušenost zprostředkovaného učení v praxi vedené terénní učitelkou Mgr. Petrou Dočkalovou (!tyto semináře jsou nově akreditované MŠMT!):

28. 2. 2020 Zkušenost zprostředkovaného učení v souvislosti s učením a komunikací, Praha

17. 4. 2020 Zkušenost zprostředkovaného učení v souvislosti s principy učení, Praha

5. 6. 2020 Zkušenost zprostředkovaného učení v souvislosti s běžnou každodenní výukou

Seminář Zprostředkovaná samomluva vedený logopedkou Mgr. Helenou Vackovou

8. 4. 2020, Praha

15. 10. 2020, Praha

NOVÝ KURZ!!!

Matematika kognitivním způsobem

Cílem kurzu je pomoci analyzovat kognitivní předpoklady, které jsou potřebné pro efektivní matematické myšlení a zároveň si procvičit schopnost je předávat dál. Účastníci se aktivně seznámí s teorií i praxí výuky matematiky. Prakticky si vyzkouší, jak rozvíjet kognitivní funkce potřebné pro rozvoj matematických konceptů. Obsah kurzu je zaměřen na učivo matematiky prvního stupně ZŠ. Vhodný je jak pro učitele, tak rodiče. Náplň kurzu vychází z teorie Zkušenosti zprostředkovaného učení prof. Reuvena Feuersteina.

Podmínkou k účasti na kurzu je absolvování minimálně jednoho kurzu FIE v rozsahu 80 hodin.

Lektorky: Mgr. et Mgr. Vendulou Jaškovou a Mgr. Evou Corkery.

Termín: 29. – 30. 5. 2020

Místo konání: Třebíč, ZŠ Otevřemysl

Cena kurzu: 4200 Kč

=====

ANOTACE KNIH O FEUERSTEINOVĚ METODĚ

=====

V minulém roce byly vydány americkým nakladatelstvím Xlibris hned dvě knihy věnované prof. Feuersteinovi a jeho metodě. Obě knihy se mi dostaly do ruky a obě mě nadchly, proto bych vám je ráda aspoň krátce představila.

The Mediated Learning Experience in Action (Zkušenost zprostředkovaného učení v akci) Rachel Rosen with Louis H. Falik, Xlibris 2019

Autorka knihy Rachel Rosen je zkušenou pedagožkou, která začínala svou praxi ve Feuersteinově institutu v Izraeli pod supervizí prof. Feuersteina a jeho kolegů. V tomto svém díle kromě teoretických základů Feuersteinova přístupu předkládá velké množství případových studií, na nichž ukazuje praktickou aplikaci

zkušenosti zprostředkovaného učení při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. Právě díky nepřebernému množství konkrétních a podrobně popsanych příkladů práce s dětmi s nejrůznějšími problémy v oblasti učení se kniha stává úžasným zdrojem inspirace, obohacení a povzbuzení.

Ukázka z knihy:

„Přemost'ování

*Přemost'ování je nedílnou součástí zprostředkování ve Feuersteinově instrumentálním obohacování. Je zabudováno do každé lekce jako kritický prvek nezbytný pro strukturální kognitivní modifikovatelnost. Feuerstein považoval přemost'ování za základní kvalitu zkušenosti zprostředkovaného učení, která je nezbytná pro zpracování a zvnitřnění naučených konceptů a strategií. (...) Přemost'ování se stalo důležitým aspektem zprostředkování v případě **Nissana**.*

Nissan – Proč má měsíc 30 dní?

Nissan je francouzsky mluvící, patnáctiletý židovský chlapec. Právě se učí hebrejsky, lekce jsou vedeny v hebrejštině za pomoci francouzsko-anglického slovníku. Někdy používám francouzské slovo spolu s hebrejským.

Zprostředkování: Pracovala jsem s Nissanem se dvěma instrumenty FIE – Vztahy v čase a Uspořádání bodů. Vztahy v čase jsem vybrala, když jsem si všimla, že má potíže s orientací v čase, co se týče nadřazených časových pojmů. To znamená, že pojmy „den“, „týden“, „měsíc“, „rok“ pro něj neměly jasný význam, takže omezovaly jeho schopnost uvést je do vzájemného vztahu. Určovali jsme tyto časové jednotky pomocí kalendáře, vytvářeli jsme vztahy mezi částmi a celky. Počítali jsme sedm dní na každé řádce, přičemž každá řádka znamenala týden, a pak jsme počítali 4 řádky v rámci každého měsíce, a pak jsme počítali měsíce v kalendáři, a tak jsme došli k pojmu rok. Tato část – vztahy mezi pojmy byla představena nejrůznějšími způsoby pomocí otázek, čímž jsem mu pomáhala upevnit jeho orientaci v čase.

Na základě Nissanova náboženství jsem zprostředkování a příklady zaměřovala na aspekty, které by pro něj byly smysluplné a důležité. Na začátku každé lekce Nissan napsal na stránku datum jak sekulární, tak židovské, abychom rozvíjeli jeho smysl pro tok času. Postupně se začal v čase lépe orientovat. Jeho otázky odrážely touhu porozumět problematice lépe. Ptal se, proč má měsíc 30 dní. Cítila jsem, že je schopný porozumět a ocenit vědecky založenou odpověď. Vysvětlila jsem mu, že měsíce vychází z lunárního cyklu, který trvá přibližně 30 dní, a že židovský kalendář také odpovídá lunárnímu cyklu. Vysvětlila jsem mu, že první den židovského měsíce, „Roš Chodeš“ odpovídá narození nového Měsíce. Za použití obrázkové modality jsem mu ukázala, jak Měsíc dorůstá a ubývá, přičemž jsem začala se sotva viditelným srpečkem první den měsíce, který se každým dnem zvětšuje, až je 15. dne měsíce vidět úplněk. A pak se Měsíc zase zmenšuje a zmenšuje. Význam 15. dne židovského měsíce vzhledem k celému měsíci (30 dní) nás přivedl k pojmu „polovina“ v rámci početních vztahů. Nissan byl schopen pochopit pojem „polovina“ a došel ke správným odpovědím na jednoduché otázky týkající se poloviny položek a poloviny množství, ačkoliv numerické operace nebyly spontánní.

Toto zkoumání nás dovedlo k bohaté diskuzi týkající se nejrůznějších oblastí. To je přesně to, čemu prof. Feuerstein říkal přemost'ování. (...) Povšimněte si transcendentní kvality učení, k němuž došlo prostřednictvím přemost'ování:

Nissanova otázka, proč má měsíc 30 dní, vyvolala diskuzi o solárním systému a otáčení Měsíce kolem Země. Když jsem vysvětlovala, že první den židovského měsíce „Roš Chodeš“ odpovídá narození nového Měsíce, přemostění proběhlo tak, že jsme si povídali o velikosti měsíce, když pozorujeme noční oblohu, a propojením tohoto pozorování s počtem dnů hebrejského měsíce.

15. den měsíce je v hebrejštině označován hebrejskými písmeny „Tet-Vav“ a slaví se vícekrát do roka jako svátek. To nás vedlo k přemostění vztahu židovských písmen a židovských čísel, první písmeno hebrejské abecedy „alef“ odpovídá číslu 1, „bet“ odpovídá dvojce, „gimel“ trojce... tet-vav znamená 15 atd.

Význam 15. dne židovského měsíce ve vztahu k celému měsíci (30 dní) nás dovedl k pojmu „polovina“.
V neposlední řadě, na základě Nissanovy otázky, proč má měsíc 30 dní, jsem se ho zeptala, zda ví, proč má týden 7 dní. To jsme přemostili v diskuzi s Nissanem, který pochází z praktikující židovské rodiny, na záznam o stvoření světa v Tóře a vliv Tóry na svět.“

Jak vidíte, přemostování nás na straně 2 zastavilo na velmi dlouhou dobu.

(str. 143 – 146, volně přeložila Irena Marušincová)

Changing Destinies (Jak měnil osudy)

Louis H. Falik, Xlibris, 2019

Kniha Changing Destinies je úchvatně napsaným životopisem prof. Reuvena Feuersteina v podání jeho blízkého spolupracovníka a rodinného přítele prof. Falika, který s ním byl v úzkém kontaktu po 30 let. Autor nás provází Feuersteinovým životem od jeho nejranějšího dětství v Rumunsku až po závěr života v Izraeli. V širokém záběru, který dílo nabízí, se na jeho stránkách setkáváme s Feuersteinovou rodinou od jeho prarodičů až po vnuky, seznamujeme se s jeho učiteli, spolustudenty, kolegy i dětmi a dospělými, kterým dokázal změnit osud k lepšímu. Kniha rovněž velmi podrobně představuje historický, kulturní a náboženský kontext, v němž se Feuerstein během svého života pohyboval. Autorův text je prokládán přímými citacemi prof. Feuersteina tak, jak je prof. Falik při nejrůznějších příležitostech nahrával a zaznamenával. Kniha je napsána natolik čtivou a poutavou formou, že má čtenář pocit, jakoby celý Feuersteinův život prožíval s ním. Na mnoha místech člověku vhrknou do očí slzy, na mnoha místech se musí smát. Kniha je lidská, tak jako byl lidský prof. Feuerstein.

Mně osobně hlubší poznání Feuersteinova života na jednu stranu potvrdilo mé dávné domněnky, že za jeho metodou se skrývá jeho kultura a náboženství, a na druhou stranu mi na celou metodu vrhlo ne nové, spíše intenzivnější světlo, díky němuž jí rozumím zas o něco více.

Ukázka z knihy (přímé vyprávění prof. Feuersteina):

„Byl jsem v Marseilles a právě se vracel do svého hotelu po šabatových modlitbách. Seděl jsem v setmělém pokoji (nemohl jsem si rozsvítit?) a sám pro sebe jsem si prozpěvoval Bachovo Magnificat a nějaké šabatové melodie z Rumunska, které jsem znal z paměti. Najednou někdo zaklepal. Když ten člověk vešel, jediné, čeho jsem si v první chvíli všiml, byly zářící bílé zuby... které jsem si okamžitě spojil s tváří velice tmavého Afroameričana. Vyšlo najevo, že v hotelu byla ubytovaná skupina umělců, kteří se vraceli z Izraele, kde hráli operu Porgy a Bess. Byli ve svém pokoji a slyšeli mě zpívat a zajímalo je, kdo je tím, jehož hlas slyší. Pozvali mě do svého pokoje. Šel jsem za nimi a na jejich žádost jsem začal zpívat jidiš písně. Zbytek odpoledne jsem strávil s nimi. Během odpoledne mě pozvali na představení, které měli následující den v Marseilles.

Všiml jsem si postaršího muže sedícího v rohu pokoje. Byl to Ira Gershwin, který se skupinou cestoval. Bavili jsme se o hudbě ... jak má mnoho melodických prvků z východoevropských jidiš písní. Řekl: „samozřejmě, George a já jsme vyrostli mezi těmito písněmi“. Gershwinovi byli vychováni v praktikující židovské rodině. Byl jsem tak unesen hudbou a osobnostmi přítomných umělců, že jsem začal fantazírovat o „útěku k cirkusu“, opustil bych svou kariéru psychologa a stal bych se zpěvákem a hercem. Zvali mě: „Pojeď s námi do Paříže a vystupuj s námi!“ Libil se jim můj hlas a já miloval jejich hudbu.

---

2 Ortodoxní Židé v sobotu (šabat - den odpočinku) mají mnohá pravidla, co mohou a nesmí dělat. Rozsvícení světla je jednou ze zakázaných činností (pozn. překladatele).

Řekl jsem Iru Gershwinovi, který byl synem kantora³, jak moc cítím, že mnohé melodie v *Porgy a Bess* pocházejí z židovských motivů (a on začal pobrukovat melodii z „I’ve Got Plenty of Nothing“ a postupně z ní přešel na chasidské negonim (melodické a rytmické zpívání nesmyslných slabik, běžné v chasidském zpěvu, nešlo o smysluplný jazyk, ale vyvolání emocí, které Židé zpívají mezi modlitbami nebo sami pro sebe). Až dodnes miluji *Porgy a Bess* a rád si zpívám některé z písní této opery.“ (str. 136 – 137, přímé vyprávění prof. Feuerstein; překlad Irena Marušincová).

Obě knihy jsou k mání pouze v anglickém jazyce.

Irena Marušincová

---

3 Kantor je zpěvákem v židovských synagógách, který při bohoslužbách vede společné modlitby, mnohé z nich jsou zpívány.